

PEYGAMBERİMİZİN VE SAHABEDEN İKİ BÜYÜĞÜMÜZÜN VA'ZLARI

I

PEYGAMBERİMİZİN BİR VA'ZI

«Kendi ayıbıyla meşgul olup başkalarının ayıplarını görmeye vakti olmayan kimseye ne mutlu..

Temiz kazançlı olan ve dış yüzü güzel olmakla beraber iç yüzü de güzel ve düzgün bulunan ve doğru yolda gideneye ne mutlu..

Kendisini küçük düşürmeksizin, şahsına bir eksiklik vermeksizin **Allah** için insanlara karşı alçak gönüllülük gösteren ve meşru yollarla elde ettiği kazancından yoksullara yardımda bulunan ve hikmet ehline düşüp kalkan ve düşkünlere el uzatan kullara ne mutlu...

Malının fazlasını yoksullara veren ve sözünün fazlasını kendisinde tutan kimselere ne mutlu...»

Peygamberimiz bir va'zlarında dahi **Hızır**'ın **Musa** peygambere aşağıdaki öğütleri vermiş olduğunu bildiriyorlar:

«Ey hikmet talebinde bulunan kimse!.. Dinliyenin bıkması, söz söyleyenlerden daha çok ve daha çabuk olduğundan sözü uzatarak yanında bulunan kimseleri dinlemekten

bıktırma.. ve bil ki gönülde bir kabdır. Ona ne koyduğunu ve içine ne doldurduğunu bilerek, düşünerek doldur.

Ey **Musa!** Kendini sabra alıştıırırsan işlerini ihtiyat ile yapar ve bu sayede günahlardan kaçır ve korunursun.

EY **Musa!** Eğer ilim ve hikmet kazanmak dilirorsan gönlünden başka nesneleri çıkar. Çünkü ilim, temamlle boşalmamış gönüle girmez. Ve çok lakırdı söylemekten çekin. Çünkü çok lakırdı söylemek âlim olanları gözden düşürecek gibi cahillerin de cehillerini meydana çıkarır [1].

Ey **İmran** oğlu! Öğrendiklerini, uyarlarınca iş yapmak için öğren.. onları halka satmak ve kendini göstermek için öğrenme.. böyle yaparsan onların ışıklarından sen değil, yalnız senden bu sözleri duyanlar ve uyarlarınca iş yapanlar istifade ederler. Sana bunların yalnız vebalı kalır.

Ey **İmran** oğlu! Daima hakır işle. Eğer hayır işleyerek kuvvetini hayra sarf etmezsen elbette hayrın zıddını (şer işlersin...)»

II

Hız. Ebubekr'in bir va'zı

«Sakın, hevâ ve heveslerinizin ardından gitmeyin.. hevâ ve heveslerini yenen kimseler, korktuklarından emin olurlar, umduklarını elde ederler.

İnsanlara karşı azamet satmaktan kendinizi koruyun.. Toprakdan yaratılan ve yine toprak olacak olankimse nesine kurum taslar?...»

[1] Bunun için az lakırdı eden cahile (Cahillerin feylesofu) denilmiştir.

III

Hız. Ali'nin, oğlu Hasan'a verdiği va'z-u-nasihât

«Oğlum! Senin başka kimseler hakkında yapacağın muamelelerde elinde mi'yarın kendin olsun.' kendine yapılmasını istemediğin muameleyi başkalarına yapma.. sana zulüm edilmesini istemediğin gibi sen de kimseye zulüm etme. Sen, kendine iyilik edilmesini istediğin gibi sen de başkalarına iyilik et. Her şeyi daima kendine kıyas eyle.. kendi hakkında söylenmesini istemediğin sözleri başkaları hakkında söyleme. Ve sen, başkalarına nasıl muamele ediyorsan başkaları da sana öyle muamele ettikleri vakit ona razı ol.. (ondan fazlasını ve ondan başkasını isteme..

Bildiğin az olsa da bilmediğini söyleyerek sözünü uzatmaktan çekin.. Bil ki önünde uzun bir yol vardır. Yol azığı gerek ise de sırtına lüzumundan fazlasını yüklenme.. bu yolda sırt hafif gerek. Eğer bir yoksul senin bu yol azığını lüzumunda sana vermek için taşımak isterse bunu fırsat bil.. Senin sıkıntı vaktinde sana ödenmek için; zengin bulunduğun zaman senden borç istenilmesini ganîmet say.. [1]

Bil ki göklerin ve yerin hazineleri elinde bulunan zat; kendisine dua etmek için sana izin vermiş ve duayı kabul buyuracağını va'd eylemiş ve seninle kendi arasına bir be kapılarını açmış ve sana merhamet yağmurlarını saç-perdedar koymamıştır Bu zat; günah işlediğin vakit tev-mıştır.

Günahtan arınmağı da bir sevap kılmış olduğu gibi bir günaha bir ceza yazmış ve bir sevap karşılığında on mükâ-

[1] Zenginleri yoksullara sadaka vermeye teşvik.

fat ihsan buyurmuştur. Bil ki gibi gece ve gündüz yol alan bir bineğe binmiş olanların kendileri dursalar da bunların yolculukları durmaz.. Bunlar otursalar da yol almaktan geri kalmazlar. Bu binek, onları götürür durur. Seni, **Allah** hür yaratmışken sakın kula kul olma.. âdi yollar ve vasıtalarla elde edilen hayırda hayır yoktur. Kendini âdilikten yüksek tut... bunlarla elde edeceğin hiç bir menfaat yoktur ki o, senin kendini küçültmene mukabil olsun. Kendini tamaa kaptırma. **Allah** ile senin arana başka bir nimet sahibi sokmamak elinden gelirse sokma. Susmakla kaçırmış olduğun her hangi bir fırsatı telâfi etmek, çok söylemekle uğradığın cezayı üzerinden atmaktan kolaydır. Hayır ehli olanlarla düşüp kalkarsan onlardan olmakta gecikmezsin.. Emellere yaslanmaktan hazer et. Emel, tembellerin sermayesidir. Bütün işlerinde **Allah**'dan yardım iste.. Ondan başka yardımcı yoktur. Senin din ve dünyanı **Allaha** ısmarla-dım...»

Me'hazler:

Kenz-el-ummal

Nehc-el-beleğâ.

Sahihi Buharî